

“Работила съм като санитарка, но после ме съкратиха. По-добре е да се учи” (жена, 27 г.);

“Нека, да се научат да пишат, да четат” (жена, 25 г.).

Над 70% от изследваните ученици роми са с безработни родители; статистиката, както и данни от други изследвания (Димова 2004) са показателни за поддържането на висока безработица при циганите. Така се очертава твърде мрачна перспектива за ромското образование, посещението на училище, очакванията и евентуалните мотивации, които биха могли да дойдат от страна на родителите. Сегашното поколение на родителите роми са разочаровани, защото всички привилегии, които техните родители са ползвали, докато са били ученици, сега отсъстват. Те живеят бедно, в мизерия, нямат работа, нямат средства. А цялостната икономическа ситуация, както и държавната политика, съвсем не са в подкрепа на образователните аспирации.

Образователният статус на родителите е симптоматичен за културния капитал на семействата и възможната подкрепа — като ценности и мотивация, които те могат да окажат на своите деца при посещаване на училище. В настоящия момент циганите са сред изпадналите в най-дълбока бедност и маргинализирани слоеве на населението (Тилкиджиев 2003), които оценяват своята ситуация като безнадеждна, а шансовете си за включване в обществените структури възприемат като минимални.

От тази гледна точка те запазват едно по-скоро безразлично отношение към училището и образованието, изразено в мнението: “Ако иска, нека ходи, аз не му преча” (мъж, 29 години). Родителите не виждат смисъл децата им да учат, защото няма да могат да си намерят работа и да живеят по-добре, дори и да ходят на училище. По този начин цялостната картина на икономически недоимък оказва своето критично влияние и отрицателни проекции и върху образователните намерения. Все пак грамотните роми са по-склонни децата им да учат, отколкото неграмотните и неучилите изобщо². Това означава, че принципната теза за модернизационното влияние на образованието (Инке-